

פרשה רעיון, מידע, ועניין בנושא יהדות

מידע

זמני שבת

כניסת שבת: 18:37

יציאת שבת: 19:35

פרשת: שופטים

פרשת שבוע

שערים וסוגרים

השימוש במונח הפרשה בהקשר ביולוגי בשפה העברית, מתייחס הן למערכת האנדוקרינית המכונה גם מערכת ההפרשה החיצונית. בנוסף מתייחסת ההפרשה לתהליך יציאת הצואה שהיא חלק מן העיכול. מערכת ההפרשה החיצונית. בנוסף מתייחסת ההפרשה לתהליך יציאת הצואה שהיא חלק מהעיכול.

שופטים פותחת בפרשיית מינוי הדיינים, "שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך, אשר לך נתן לך... ושפטו את העם משפט צדק" (דברים ט"ז י"ח). בפרשתנו, אנו נכנסים לשלב חדש של ציוויליזציה. בכל מרכז משפטי ועירוני של כל עיר יש להקים מערכת משפט. הרמב"ם כותב, "מצוות עשה של תורה למנות שופטים ושופטים בכל מדינה ומדינה, ובכל פלך ופלך, שנאמר שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך, שופטים אלו הדיינים הקבועים בבית דין, ובעל הדין באים לפניהם..." (ה' סנהדרין פ"א ה"א). התלמוד דן בהרכבים השונים של בתי הדין, "תייר מנין שמעמידים שופטים לישראל? ת"ל, שופטים תתן, שופטים לישראל מנין? ת"ל שופטים תתן, שופטים לכל שבת ושבת מנין? ת"ל שופטים לשבטיך... שופטים לכל עיר ועיר מנין? ת"ל שופטים לשעריך, רבי יהודה אומר אחד ממונה על כולן שנאמר תתן לך", וכך מסכם את הדברים הרמב"ם, "...קובעין בתחלה בית דין הגדול במקדש, והוא הנקרא סנהדרי גדולה ומניינם שבעים ואחד... הגדול בחכמה שבכולן מושיבין אותו ראש עליהן... והוא שקורין אותו החכמים נשיא... ומושיבין הגדול בשבעים משנה לראש ויושב מימינו והוא הנקרא אב בית דין... והם יושבין בכמו חצי גורן... ועוד מעמידין שני בתי דינים של עשרים ועשרים ושלושה עשרים ושלשה אחד על פתח העזרה ואחד על פתח הר הבית, ומעמידין בכל עיר ועיר מישראל שיש בה מאה ועשרים או יותר סנהדרי קטנה ויושבת בשער העיר שנאמר והציגו בשער משפט, וכמה יהיה מניינם עשרים ושלושה דיינים והגדול בחכמה שבכולן ראש עליהן..." (ה' סנהדרין פ"א ה"ג) "עיר שאין בה מאה ועשרים מעמידין בה שלשה דיינים שאין בית דין פחות משלושה כדי שיהא בהן רוב ומיעוט אם היתה ביניהן מחלוקת בדין מן הדיינים" (רמב"ם שם, ה"ד).

הינו פתח המובנה בתהליך כירורגי המשמש מוצא ליציאות של המעי הגס דרך דופן הבטן. המטרה היא לאפשר לצואה לעקוף קטע חולה או פגום במעי הגס. קולוסטומיה מבוצעת לרוב בחולים אשר סובלים ממחלות ממאירות אשר גורמות לחסימה בהמשכו של המעי הגס או הרקטום. מחלות אלו מחייבות הסרה של הקטע החולה או ניתוקו מהמבנה האנטומי הרגיל של הגוף באופן זמני או קבוע.

אלול, חודש הרחמים והסליחות, תקופת ההכנה לקראת הימים הנוראים. ראש השנה נחשב כיום הדין. מחשבת היהדות ראתה בהקמת מערכת השפיטה והאכיפה מטפורה, שכשם שבכל עיר ישנם פתחים ושערים ושופטים שנצטוו לשבת שם כך גם בנפשו של האדם. ר' אלימלך מליז'נסק מביא בהקשר הזה את דברי הגמרא שעוסקת במוסר הפנימי שיש לכל אדם. 'הצדיקים - יצר הטוב שופטם ואילו הרשעים - יצר הרע שופטם'. ההסבר לפי ר' אלימלך הוא שאדם צדיק חי בחוויה מתמדת של ביקורת עצמית, של רצון בלתי פוסק לשיפור. לעומתו, הרשע, עומד למשפט בפני היצר הרע שלו, והיצר הרע מאיר פנים, מחבק ומלטף ומראה כמה שכל מעשיו הם כדון וכשורה, כמה שהוא מושלם וצודק. תפקידו של היצר הרע הוא להרדים את האדם על משמרתו, וזאת על ידי ליטוף האגו של האדם. הסבר אחר לפסוק הזה, נמצא בספר "תורי זהב" של ר' בנימין מזלאזץ. הוא מסביר את המילה "בשעריך" בתור יכולת ההבנה של האדם ולאור זה הוא משרטט את תהליך קבלת ההחלטות של כל אחד. האדם משער בנפשו שדרך מסוימת היא נכונה, אבל בכל דילמה יש שני צדדים ועליו לשער בנפשו את שניהם ורק אחרי ששני הצדדים מבוארים ובהירים לפניו, עליו למצוא את הדרך שתשלב ביניהם והיא כנראה הנכונה. אז יש לך את "שעריך", ההשערה הראשונה שעולה לך בראש. אבל אל תרוץ לבצע אותה אלא תחכה שיעיגו גם השופטים וגם השופטים, שתי המחשבות הבאות, שהראשונה תהיה מנוגדת לתגובה המיידית שלך והשנייה תהיה הממצעת ביניהן. ב"מי השלוח", הוא עומד על הצורך של האדם להקפיד בכל מעשיו שיהיו מכוונים לתכלית הרצויה, הדרך לכך היא הצבת שופטים בכל השערים. כל הכניסות שקיימות באדם, כל הדרכים המובילות טובה אל פנימיותו, אמורות להיות שמורות היטב על ידי ההלכה, השופטת ומורה מה נכון ומה לא נכון. ומה קורה אם ההלכה לא נשמרת? לכך נועדו השופטים, והם דברי האגדה, שבניגוד להלכה שאומרת טכנית מה כן ומה לא, האגדה חודרת אל תוככי ליבו של האדם ופועלת עליו מבפנים.

זהו שינוי באופן פנימי היציאות מהגוף. הקולוסטומיה מבוצעת כחלק מהניתוח שנועד לריפוי, או להקל על סימפטומים. הסיבות לביצוע הקולוסטומיה יכולות להיות שונות, לפעמים זהו סידור זמני ולפעמים קבוע. מבנה הסטומה, הצורה הכלמקום על פני דופן הבטן, עשויים להשתנות מאדם לאדם. ברכה אשר יצר היא ברכה הנאמרת, אחרי כל עשיית צרכים (הפרשת צואה או שתן). ברכה זו משולבת גם בברכות השחר שאדם אומר בקומו. משמעות הברכה היא הודיה על שקיימת מערכת בגוף לסילוק הפסולת, ובאופן מילולי: הודיה על קיומם של פתחים באברי הגוף המהווים חללים אשר עשויים להוציא הפרשות אשר אינן טובות לגוף, ובה בעת הם אינם מאפשרים הוצאה של דברים החיוניים לגוף. שתי סוגיות תלמודיות מתייחסות בניסוחים דומים ליצירת גוף האדם ונשמתו אך ההקשרים שונים לחלוטין בשתי הסוגיות: במסכת ברכות הדיון הוא בהקשר הלכתי של ברכות השחר בשעה שהאדם עושה את

בית הכנסת ע"ש קדושי קראשניק הי"ד ממוקם בבנין סוראסקי קומה 1 אגף ה' זמני תפילות חול תפילת שחרית: 8:15 7:15 5:50 תפילת מנחה: 15:00 14:00, 13:20 מנחה קטנה: 18:40 ערבית: 19:15

שעורים שבועיים שיעור הלכה: 13:40 לימוד משנה: בין מנחה לערבית. שיעור על מסכת ברכות ביום א' בשעה 14:15 שבת

מנחה וקבלת שבת: 10 דק' לאחר הדלקת הנרות. שחרית: בשעה 8:00 תפילת מנחה: כשעה וחצי לפני צאת שבת. סעודות שבת: במתחם המסעדה בכניסה לבניין סמי עופר, לאחר תפילת ערבית ושחרית. ערבית והבדלה: בצאת השבת.

זמני היום

עלות השחר: 05:08 עטיפת הטלית: 05:28 נץ החמה: 06:20 מנחה גדולה: 13:10 שקיעת החמה: 18:56

צרכיו היומיים, בעוד שבמסכת נידה (דף ל' ע"ב), ההקשר הוא אגדי על יצירת הולד, ורק באחת מן השתיים מופיעות המילים, "אפילו שעה אחת" (נידה דף ל' ע"ב), אחד הפוסקים נתן לה את הטעם הבא "כדאינא במסכת נדה כל זמן שתינוק במעי אמו טבורו פתוח ופיו סתום יצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח שאלמלא כן אי אפשר לעמוד" (לשון הטור סימן ו'), כלומר, בשניות הראשונות שלאחר הלידה אכן שייך התיאור "נפתח הסתום ונסתם הפתוח שאלמלא כן אינו יכול לחיות אפילו שעה אחת", אך יש החולקים על דעת הפוסקים הנ"ל: "וה"ר מאיר מרוטנבורק כתב שאין לומר אפילו שעה אחת שהרי סתום את פיו הרבה שעות ויכול לחיות" (האבודרהם) וכך מובא בתשובת קטן סי' רט"ז, אף כשאינו עושה צרכיו במשך "שעה אחת" לא נשקפת בכך, בדרך כלל, שום סכנת נפשות לחייו של האדם (ראה דיון מעניין בשו"ת מהרש"ם חלק א' סימן י"א ד"ה ומעתה). לפי"ז מובנת מחלוקת הפוסקים אם לומר "אפילו שעה אחת" בברכת "אשר יצר": לפי הנוסח בברכות אין לאומרה לאחר עשיית צרכים וכך פסק רמב"ם (הל' תפילה פ"ז ה"ה), אך למ"ד שהברכה נאמרת גם בתפילת השחר בלי קשר לעשיית צרכיו או שכוונת הברכה מוסבת גם על עצם בריאת האדם, ראוי לומר "אפילו שעה אחת", "שבשחר אנו נעשים כבריה חדשה דכתיב 'חדשים לבקרים רבה אמונתך'...וצריכים אנו להודות לו יתברך על שבראנו לכבודו לשרתו (לשון הרשב"א בשו"ת ח"י"א סי' קצ"א, וכך גם כתב אבודרהם).

ההתמודדות עם קולוסטומיה מצריכה הסתגלות נפשית מחד, והכרה בשינויים במבנה ובתפקוד הפיזי של הגוף מאידך. בסטומה של המעי הגס יש להשתמש בשקית סגורה ולהחליפה בהתאם לכמות הפרשה דרך הסטומה. במרבית השקיות ישנו פילטר אשר תפקידו לבודד את הריח מהסביבה החיצונית ההלכה קובעת כי קיים איסור לברך או לעסוק בדברי קדושה בנכוחות שתן או צואה, מקור האסור בפסוק "כ' ד' א-לקיך מתהלך בקרב מחנך...והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך" (דברים כ"ג, ט"ו). בעקבות כך נפסק בגמרא הלכה למעשה, "צואה עוברת...רבא אמר, אסור לקרות קריאת שמע... 'והיה מחנך קדוש', אמר רחמנא וליכא..." (ברכות דף כ"ד ע"ב-כ"ה ע"א). הלכות מרובות בעניין צואה, שתן ודין מקום המטונף נלמדו מפסוק זה. הביזיון של צואה תלוי בין היתר בריח רע ולכן "צריך להרחיק ד' אמות ממקום שכלה הריח" (שו"ע או"ח סי' ע"ט סעי' א'). או לכסות את הצואה כמצוות התורה "ויוד תהיה לך...וכסית את צאתך". בנידון דידן כשהשתן או הצואה מכוסה בתוך השקית והריח אינו יוצא, מותר לחולה לעסוק בכל דבר שבקדושה (יומא דף כ"ט ע"ב ל' ע"א "צואה...שלא במקומה לא נפיש זוהמא", ובשו"ע או"ח סי' פ"ג, ובשו"ת צ"ץ אליעזר ח"ח, סי' א' בסוף). לימוד תורה במקומות מטונפים נאסר בגמרא מדין "ביזיון מצוות" (ברכות דף כ"ד ע"ב), האיסור של בזיון נאמר דווקא, כשניתן לעקוף את המקום המטונף או להפסיק בלימודו, אך כשמסבחה בריאותית החולה נזקק לקטטר או ליציאת מעיים מלאכותית בלי פתרון חילופי, לא שייך לאסור מדין בזיון, הרי בדלית בריה הוא עושה כך. בקטטר או באילוסטומיה/קולוסטומיה השתן או הצואה יוצאים כל הזמן בלי שליטתו של החולה, ואין לקבוע זמן פיזיולוגי של סוף עשיית הצרכים כמו אצל אדם בריא. לאור הנ"ל מקוימת מצוות "והיה מחנך קדוש" במקרה זה, ולכן אין לפסול את תפילתו כתועבה זאת על פי הגמרא "הנצרך לנקביו - אל יתפלל, ואם התפלל - תפילתו תועבה. אמר רב זביד ואיתימא רב יהודה: לא שנו אלא שאינו יכול לשהות בעצמו, אבל אם יכול לשהות בעצמו - תפילתו תפילה" (ברכות דף כ"ג ע"א). הלכה למעשה כתבו הפוסקים שחולה זה יכול לברך ברכת "אשר יצר" למשל לאחר החלפת השקית המלאה או לאחר שחש עשיית צרכיו לתוך השקית (שו"ת צ"ץ אליעזר חלק ח' סימן א' ועוד פוסקים).

עניין שעלה

נשאלתי, ממפעיל מכונת המשקאות במרכז הרפואי האם מותר לו ליהנות מכסף המכירה בשבת אקדים, הצבת מכונות אוטומטיות לממכר מוצרים בשטח הציבורי או בשטחים שמחוץ למבנה, חייבים בהיתר עפ"י חוק העזר העירוני למודיעין מכבים רעות (שמירת איכות הסביבה, מניעת מפגעים ושמירת הסדר והניקיון), (תיקון), (התשע"ד - 2013), הן נמצאות בבתי חולים, בבתי ספר ובמוסדות שונים. לעינינו, באשר להפעלת מכונות אוטומטיות בשבת יש לדון משלושה היבטים, הראשון, מקח וממכר. במשנה נאמר "לא דנין ולא מקדשין ולא חולצין ולא מיבמין ... לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מגביהין תרומה ומעשר כל אלו ביום טוב אמרו קל וחומר בשבת" (ביצה פ"ה מ"ב), במשנה זו נאסרו הפעילויות של בית הדין לדון, לנהל חליצה, וכן פעולותיו של ההקדש, מדוע? הגמרא מבארת, "גזירה שמא יכתוב... לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין - גזירה משום מקח וממכר" (ביצה ל"ז ע"א). מדוע מקח וממכר נאסר? רש"י מציע שני פירושים, "משום מקח וממכר - דלמקח וממכר דמו, שמוציא מרשותו לרשות הקדש. ומקח וממכר אסור - 1. מן המקרא, דכתיב ממצוא חפצך ודבר דבר. 2. אי נמי: מקח וממכר אתי לידי כתיבה שטרי מכירה (רש"י ביצה ל"ז ע"א), לפי הפירוש הראשון, איסור מקח וממכר כלול באזהרת הנביאים "ממצוא חפצך". לפי האפשרות השנייה, זו גזירה שמא יכתוב. היות ולהלכה אין אדם מצווה על שביטת כליו ביום השבת כבית הלל (שבת י"ח ע"א, או"ח סי' רמ"ו סעי' א', ורנ"ב סעי' ה'), נמצא שאין איסור בזה שהמכונה עובדת בשבת (שו"ת מהרש"ג ח"ב סי' קי"ז, ולדעתו, גם לדעת רעק"א נראה להתיר, מכיוון שבמשא ומתן במכונה אוטומטית אין וודאות שיתבצע קניין בשבת, כי אולי לא יבואו קונים). השני, לפני עוור. מהתורה האיסור לסייע ידי עובר עבירה הוא רק ב"תרי עברי דנהרא", שלא קיימת אפשרות לעבור את העבירה באופן אחר, כגון שדבר העברה נמצא בצדו השני של הנהר והוא מביא לו אותו (ע"ז ו' ע"ב), על אף שיש מן הראשונים שפסקו איסור מדרבנן גם באופן שאינו בתרי עברי דנהרא, שהרי חייב להפרישו מעבירה (תו"ס והרא"ש שבת ג' ע"א). עם זאת כתב הש"ך שבמומר שאין חיוב להפרישו מעבירה לא קיים איסור אפילו מדרבנן, ובדגול מרבבה הוסיף שבכל עובר עבירה במיזם שאינו מצווה להפרישו (וי"ד קניא סק"ו, ובדגמ"ר ס"ג), ניתן לצרף לכך את העובדה שבמקום ישנם גם גויים שעשויים להשתמש וכן שהשימוש ייעשה לפני כניסת השבת ולאחריה (הרב אויערבך שולחן שלמה סימן ש"ו, עמוד תק"ו) הרב קנייבסקי הורה לי שבמרכז רפואי ניתן להקל ולא לסגור את המכונות מפני החולים שעשויים להזיק לכך. השלישי, שכו שבת. אסור חז"ל לקבל שכר על מלאכה שנעשתה בשבת, אפילו שמותר לעשותה, משום שחששו שמא יבוא לעשות בשבת וממכר, האסור כגזירה שמא יכתוב בספר יסודי ישורון הביא דעת "רבים מן הפוסקים" שכתבו להתיר במקום שרוב העיר נוכרים באופן שיפקיר את המכונה בערב שבת, ויכוון שלא ליכות במעות שבתוכה עד מוצאי השבת (מערכת ערב שבת עמוד ל"ח). הרב אויערבך כתב "ואין גם לאסור משום שכו שבת שהרי הדמים הם עבור המוצרכים". כוונת הרב אויערבך שישכר שבת' שאסרו חז"ל הוא עבור מלאכה שעשה בשבת, אולם "החזר הצואות" אינו בכלל, (שולחן שלמה שם). יש להוסיף כי מטבעות ששולשו בשבת נתעברו במטבעות אחרים ואינם ניכרים בפני עצמם - ועל כן מותרים, והיינו משום שאין אפשרות לדעת האם נכנס כסף בשבת, וכן אי-אפשר להותו.

הרב אברהם רזניקוב
רב המרכז הרפואי

אגודות חסד

1. עמותת "עזר מציון", חולים וקרוביהם המעוניינים לקבל אוכל מכשרות מיוחדת, מוזמנים להיעזר בשירותיה. ניתן לפנות לטלפון

035257010 או לפל' 0522593300

2. עמותת "מפעל החסד" חולים ובני משפחותיהם המעוניינים בארוחות מוכנות, כשרות למהדרין - "גלאט" לשבת, מוזמנים לפנות לטל' 035790837.

3. במקרה הצורך ניתן לפנות למשפחת בריסטובסקי לכל צורך שהוא. מספר הטלפון לפניות 0533177279.

חלוקת נרות שבת מתבצעת מידי יום שישי ע"י בנות חב"ד במחלקות השונות.

בכל צורך פנייה בנושאי דת ושבת במרכז הרפואי ניתן לפנות לרב אברהם רזניקוב רב המרכז הרפואי במספר

052-4266008

avire@tlvmc.

health.gov.il

הערות והארות יתקבלו בברכה

